

Vergi raporu: 2024'te neler oldu, 2025'te neler bekleniyor?

'2025'te vergi affı çıkar mı' soruları var. Bence eski paketlere benzer bir af çıkmaz, ancak 'borç yapılandırması' şeklinde bir düzenleme yapılması kuvvetle muhtemeldir.

**ERDOĞAN
SAĞLAM**

BDO Türkiye Genel
Müdürü / T24 Yazarı

Geçen yılki T24 Yıllık yazımda bu konuyu değerlendirirken 2024'ün mükellefler için çok zor geçeceğini, vergide sıkılaştırma dönemi olacağını yazmıştım.

2024'teki düzenlemeler bizi şaşırtmadı, hatta beklentilerimin ötesine geçti.

2024'te yapılan önemli vergisel düzenlemeleri kısaca hatırlayalım.

- 2025 yılı ve izleyen yıllarda elde edilen kazançlara uygulanmak üzere, kurumlar vergisi mükellefleri için yurt içi asgari kurumlar vergisi getirildi. Hesaplanan kurumlar vergisi; indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının yüzde 10'undan az olamayacak.

- Yine 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere, yatırım fonları veya ortaklıklarının taşınmazlardan sağladıkları kazançlarının kurumlar vergisi istisnasından yararlanabilmesi yüzde 50 kâr dağıtım koşuluyla bağlandı.

- Kamu özel iş birliği modeli projelerinde sözleşmelere taraf olan şirketlerin kurumlar vergisi oranı, 2025'ten itibaren elde edilecek kazançlar için yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarıldı.

- Stopaj oranlarını artırma konusunda Cumhurbaşkanı yetkileri artırıldı. İndirimli stopaj uygulamasıyla KKM istisnalarına son verildi. Bazı gelirler stopaj kapsamına alındı.

- Altın, gümüş, platin ve paladyum gibi kıymetli madenlerin borsa rayıcı ile değerlendirilmesi esasına geçildi.

- 2024 ve izleyen yıllarda elde edilen kazançlara uygulanmak üzere, dünya

genelinde elde ettikleri yıllık konsolide hasılatı, gelirin raporlandığı hesap döneminden önceki dört hesap döneminin en az ikisinde 750 milyon Euro karşılığı Türk Lirası'nı aşan çok uluslu işletmelere yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi ihdas edildi.

- Kayıt dışı faaliyette bulunanlara vergi kaybı cezasının yüzde 50 artırımlı uygulanması hükme bağlandı.

- Cezaların caydırıcılığının artırılması amacıyla usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları çok ciddi oranlarda artırıldı. Artışı yüksek bulduğumu belirtmeliyim.

- 'Vergi aslı' uzlaşma kapsamından çıkarıldı. Sahadan gelen bilgilere göre, uzlaşma toplantılarında idarenin eskisine nazaran daha isteksiz ve cezaların silinme oranlarını düşürme gayreti içinde olduğunu söyleyebiliriz. Dava sayısını artıracak bu düzenleme bence doğru olmadı, en kısa sürede eski sistemin aksayan yönleri düzeltilerek uzlaşma müessesesi yeniden canlandırılmalıdır.

- Birleşme, bölünme ve devir işlemlerinde devreden KDV ve KDV iade hakkının devralan şirkette kullanımı vergi incelemesi şartına bağlandı.

- KDV indirim hakkının kullanımı beş takvim yılı olarak sınırlandırıldı. Buna göre beş takvim yılı veya daha fazla süreyle devreden KDV tutarları, indirim KDV hesaplarından çıkarılarak özel bir hesaba alınacak. Bu tutarlar, üç yıl içinde mükellefler tarafından yapılacak talep üzerine, Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen zamanaşımı süreleriyle bağlı olmaksızın, talep tarihinden itibaren bir yıl içerisinde yapılacak vergi incelemesi sonucunda incelemenin ta-

**Cezaların
caydırıcılığının
artırılması amacıyla
usulsüzlük ve özel
usulsüzlük cezaları çok
ciddi oranlarda yükseltildi.
Artışı fazla bulduğumu
belirtmeliyim.**

2025 Bütçe Kanun Teklifi'nde vergi gelirlerinde yüzde 51,77 oranında bir artış hedefleniyor. Bu oran beklenen enflasyonun üzerinde.

mamlandığı yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider olarak dikkate alınabilecek.

KDV'de indirim mekanizması, KDV'nin olmazsa olmaz unsurlarındandır, bu hakkın bu şekilde ortadan kaldırılması KDV'nin ruhuna tamamen aykırıdır.

Bu düzenlemenin, sanırım tepkilere sebebiyet vereceği düşünülerek 1 Ocak 2030 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörüldü. Bu süre içinde düzenlemenin kaldırılmasını bekliyorum. Bir ihtimal de, geçmişte bazı düzenlemelerde olduğu gibi sürekli ertelenerek uygulamaya girmesinin engellenmesidir.

• İstisnaları daraltma hedefi doğrultusunda, deniz ve hava araçlarından bazıları (gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan araçlar, özel tekne ve yatlar) için limanlarda veya havalimanlarında verilen hizmetler istisna kapsamından çıkarıldı.

• Serbest bölgelerdeki üretim faaliyetlerinden elde edilen kazançlara uygulanan istisna, sadece serbest bölgede imal edilen malların yurt dışına satışından elde edilen kazançlarla sınırlandırıldı. Türkiye'ye yapılacak satışlar istisna kapsamından çıkarıldı.

• Yurt dışına çıkış harcı 150 TL'den 500 TL'ye yükseltildi. Her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması öngörülen çıkış harcı 2025 için 720 TL oldu.

• Önceki yıl taşınmaz satış kazancı istisnası kaldırılmış, değişiklikten önce aktive girmiş olanlarda istisna oranı yüzde 50'den yüzde 25'e düşürülmek suretiyle devam ettirilmişti. Bu defa iştirak hisselerinde yüzde 75 olarak uygulanan istisnanın oranı, kanun değişikliği yoluyla değil Cumhurbaşkanı kararıyla yüzde 50'ye indirildi. Cumhurbaşkanı'nın istisna oranını sıfıra kadar indirmeye ve yüzde 100'e kadar artırmaya yetkisi bulunuyor. Bu vesileyle →

yürütme organına verilen bu denli geniş yetkilerin sorunlu olduğu düşüncemi bir kez daha bilgilerinize sunuyorum. Yukarıda saydığım düzenlemelerin büyük çoğunluğu 2025 yılından başlayarak vergi tahsilatını etkileyecek.

2024 yılında vergi performansının nasıl bir seyir izlediğini açıklanan bütçe gerçekleştirmelerinden takip ediyoruz. Özellikle kurumlar vergisinde hedefin çok gerisinde kaldığımızı görüyoruz.

2024 yılı Ocak-Ekim dönemi bütçe gelir gerçekleştirmelerini incelediğimizde, vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 70,4 oranında artmış, bütçe tahmini/hedefi ise yüzde 78 oranında gerçekleştirilmiş bulunuyor.

2024 yılı 10 aylık dönemde vergi gelirlerinin dağılımına baktığımızda, aşağıdaki gibi bir tablo gözümüze çarpıyor:

Gelir vergisi	%20,4
Kurumlar vergisi	%11,9
Dahilde Alınan KDV	%13,8
İthalde Alınan KDV	%18,9
ÖTV	%19,7
Diğer vergiler	%15,3
Toplam	%100

Geçen yılın aynı dönemine göre en düşük artış yüzde 36,9 artışla kurumlar vergisinde gerçekleşmiş, bunda 'enflasyon düzeltmesi' nedeniyle zarar yazılan tutarlar ile KKM gelirlerine uygulanan istisnaların etkisi olduğunu düşünüyorum.

Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı yine yüksek ve yüzde 65'lerin üzerinde.

2025 Bütçe Kanun Teklifi'nde vergi gelirlerinde yüzde 51,77 oranında bir artış hedefleniyor. Bu oran beklenen enflasyonun üzerinde. Kurumlar vergisinde artış beklentisi yüzde 30 civarında.

Orta Vadeli Program'da (OVP) maliye politikası hedeflerini çok yeterli görmüyorum.

2025 BEKLENTİLERİ

Vergide 2024 performansı, 2025 bütçe tahminleri ve OVP hedefleri ile kamuoyunda dolaşan tahminleri birlikte değerlendirdiğimde 2025'te aşağıdaki gelişmeleri beklediğimi söyleyebilirim:

- Yapılan vergisel düzenlemelerden belli ki fazla bir tahsilat beklenmiyor. Yoksa 2025 bütçesinde kurumlar vergisi artış hedefi yüzde 30 olarak konulmazdı!

- Bu durumda dolaysız vergilerin payını artıracak politikaların 2025 yılı içinde gerçekleştirilebileceği ve sürpriz bazı düzenlemeler yapılabileceği söylenebilir. Çünkü bugüne kadar yapılan düzenlemeler ve vergi denetimini yaygınlaştırma çabaları vergi gelirlerinde önemli bir artış sağlamadı. Bu nedenle daha radikal kararlar alınabilir. Umarım kapalı kapılar ardında yeni ek vergiler ve net aktif vergisi gibi olağanüstü düzenlemeler için hazırlık yapılmıyordur!

- 'Enflasyon düzeltmesi' umulduğu gibi vergi gelirinde bir artış sağlamadı, aksine önemli düşüşlere neden oldu. Bundan sonra da taşıma katsayıları daha düşük oluşacağı için vergisel etkisi sınırlı olacak. Bu nedenle 2025 yılından başlayarak mükellefleri enflasyon düzeltmesiyle uğraştırmanın bir anlamı kalmadı. Düzenlemenin kaldırılması isabetli olacaktır.

- 2025 yılının ilk yarısında yeni bir torba yasa bekliyorum. Bazı istisna ve indirimleri kaldıracak veya daraltacak düzenlemeler bu torba yasaya konu olabilir. Özellikle KDV ile ilgili düzenlemeler yapılmasını bekliyorum.

- "2025'te af çıkar mı" diye sürekli sorular alıyorum. Bence eski paketlere benzer bir af çıkmaz, ancak 'borç yapılandırması' şeklinde bir düzenleme yapılması kuvvetle muhtemeldir. Tahminim yıllık ilk çeyreğinde böyle bir düzenlemenin hayata geçirilmesidir.

Kredi faizlerinin çok yüksek olduğu bu dönemde vergi ve sigorta borcu olan mükelleflerin rahatlatılması şarttır. Maliye ile mükellefler arasında çok ihtilaf yaşanıyor, son dönemlerde dava sayısı çok arttı, uzlaşmada yapılan son değişiklik nedeniyle daha da artması bekleniyor. Bu nedenle çıkarılması muhtemel yapılandırma yasasının kapsamına dava/uzlaşma/tarh aşamasındaki işlemlerin de dahil edilmesi isabetli olur.

- Başta finansman gider kısıtlaması olmak üzere, mevzuatımızda sadeleşme bekleyen birçok sorun var. Uyuşmazlık sayısını azaltacak düzenlemelere acilen ihtiyaç var. Maliye hangi konularda sadeleşme gerektiğini, uyuşmazlık konularına bakarak kolayca tespit edebilir. Örneğin; finansman gider kısıtlaması, uyumlu vergi mükellefine yüzde 5 indirim, örtülü sermayede karşı taraf düzeltmesi vs.

- 2025 yılında uygulamaya girecek yurt içi asgari kurumlar vergisinde başta geçmiş yıl zararlarının mahsubu olmak üzere çok önemli sorunlar var. Vergi istisna, muafiyet ve indirimler (yani vergi harcamaları) üzerinden vergi almayı öngören haklı bir düzenleme zarardan vergi almaya çalışarak kamuoyu desteğinden mahrum kalır. Bu şekilde uygulanacak olursa, çok sayıda uyuşmazlık yaşanması kaçınılmaz olacaktır. 2025'in ilk torba yasasına bu sorunları çözecek maddeler eklenmelidir. ●

Dolaysız vergilerin payını artıracak politikaların 2025 yılı içinde gerçekleştirilebileceği ve sürpriz bazı düzenlemeler yapılabileceği söylenebilir.